

§ 17

Strategi för utveckling av arbetet med elever i behov av särskilt stöd i Stockholms kommunala grundskolor

Beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens förslag till ” Strategi för utveckling av arbetet med elever i behov av särskilt stöd i Stockholms kommunala grundskolor”.
2. Utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för att bedriva skolverksamhet med behandling för elever i omfattande behov av särskilt stöd.
3. Utbildningsnämndens anför därutöver:
Strategin för utveckling av arbetet med elever i behov av särskilt stöd i Stockholms kommunala grundskolor har som syfte att ge alla elever i Stockholm det individuella stöd som de behöver och passar dem bäst. Strategin har tagits fram i nära samverkan med experter, intresseorganisationer, lärare och skolledare. En grundlig kartläggning har även genomförts för att identifiera utvecklingsområden. I den kartläggningsprocess som utförts har det blivit tydligt att det behövs utveckling av centrala insatser för att säkerställa att samtliga skolor och samtliga stadsdelar har kompetens att sätta in adekvata åtgärder och anpassa undervisningen utifrån enskilda elevers förutsättningar och behov. Det handlar om kompetensutveckling och utbyggnation av kommunövergripande särskilda undervisningsgrupper (CSI). Under hösten kommer arbete påbörjas med att implementera strategin och de åtgärder som föreslås. Majoriteten vill även att utbildningsförvaltningen utreder förutsättningarna för att starta skolverksamhet med behandling för elever i omfattande behov av särskilt stöd. Detta för att kunna erbjuda bättre stöd till de elever som är i behov av så omfattande stöd att skolans ordinarie personal och elevhälsa inte kan tillgodose detta.

Ärendet

Förvaltningen redovisade ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 4 maj 2018, dnr 1.3.2-4623/2018.

Utbildningsnämnden beslutade den 1 juni 2017 om att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram en samlad och långsiktig strategi för utveckling av stadens verksamhet gällande kommunövergripande SU-grupper, särskilda undervisningsgrupper, idag benämnda CSI (Centrala grupper med särskilda inriktningar).

Målet har varit att ta fram en strategi för förvaltningens arbete med elever i behov av särskilt stöd och att säkerställa att elever får det stöd de har rätt till enligt skollagen. Strategin syftar till

att tydliggöra vilka insatser som behövs för att stödja stadens kommunala grundskolor i det uppdraget.

Strategin utgår från utbildningsförvaltningens befintliga stödstrukturer och förvaltningens redan påbörjade utvecklingsarbete av elevhälsa/elever i behov av särskilt stöd. De vägval som förvaltningen gör i denna strategi handlar om strategiska åtgärder för att utveckla lärmiljöer/undervisningskvalitet inom skolans samtliga verksamheter, med ett särskilt fokus på elever i behov av särskilt stöd, genom *kompetensutveckling, centrala stödinsatser och ett mer utvecklat systematiskt kvalitetsarbete*.

Förvaltningens ståndpunkt är att de redan etablerade kommunala särskilda grupperna (CSI) kvarstår. Alla elever som bedöms ha behov av en placering i en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp ska erbjudas detta. En utvidgning gällande både kapacitet och geografisk spridning genomförs.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa (elevhälsans professionsstöd), avdelningen för ekonomi och styrning (lokalenheten), avdelningen för utveckling och samordning (uppföljningsenheten) samt kommunikationsenheten.

Underlag till strategin har utgjorts av rådande styrdokument, enkätundersökningar, statistik och forskning på området. Synpunkter från referensgrupper med rektorer och fackliga representanter har vägts in i förslagen.

Sakkunniga från Center of Neurodevelopmental Disorders (KIND) vid Karolinska institutet, Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) samt utbildningsförvaltningens funktionshindersråd har konsulterats. Intresseorganisationer som Attention och Barn i behov har också bjudits in för att bidra med synpunkter.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande:

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens förslag till ” Strategi för utveckling av arbetet med elever i behov av särskilt stöd i Stockholms kommunala grundskolor”.

Yrkande

Vice ordföranden Lotta Edholm (L) och ledamoten Cecilia Brinck (M) och tjänstgörande ersättaren John Kåberg (C) yrkade på återremiss av ärendet.

Ordföranden Olle Burell (S) och ledamöterna Ingegerd Akselsson Le Douaron (MP) och Tina Kratz (V) framlade ett eget förslag till beslut och yrkade bifall till detta.

För det fall nämnden beslutar att avgöra ärendet idag yrkade vice ordföranden Lotta Edholm (L) och ledamoten Cecilia Brinck (M) och tjänstgörande ersättaren John Kåberg (C) bifall till det andra yrkandet från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Beslutsgång

Ordföranden ställde yrkandet om återremiss mot avslag och fann att nämnden avlagit yrkandet om återremiss och att ärendet ska avgöras idag.

Ordföranden ställde det första och tredje yrkandet från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet mot avslag och förklarade sig finna att nämnden beslutat i enlighet med yrkandet.

Ordföranden yrkade bifall till det andra yrkandet från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet förklarade sig finna att nämnden beslutat i enlighet med detta.

Reservation

Lotta Edholm (L), Cecilia Brinck m.fl. (M) och John Kåberg (C) reserverade sig mot nämndens beslut avseende beslutet om återremiss och anförde följande:

- att ”Strategi för utveckling av arbetet med elever i behov av särskilt stöd i Stockholms kommunala grundskolor” återremitteras för vidare beredning i enlighet med vad som anføres nedan
- att därutöver anför följande:

För ett år sedan fick utbildningsförvaltningen uppdraget att ta fram en ”samlad och långsiktig strategi för utvecklingen av stadens CSI-verksamhet”. Detta efter att det funnits framskridna planer inom majoriteten på att, utan beslut i nämnden och på ett icke presenterat beslutsunderlag, lägga ned merparten av stadens högspecialiserade grupper för barn med mycket tydliga särskilda behov, CSI-grupperna.

Alla barn ska ha en chans att utvecklas och välja sin väg i livet. Den resan börjar i skolan. Därför är skolan så oerhört viktig. Men lika lite som alla elever ska ha samma undervisning oavsett förkunskaper eller intresse, lika lite kan vi ge undervisningen på samma sätt till alla elever. Även om de flesta elever som har särskilda behov av stöd någon gång under studietiden kan få det genom anpassningar på sin vanliga skola under en tid, finns en viktig funktion att fylla för särskilt högspecialiserade grupper, de så kallade CSI-grupperna där idag ungefär 200 elever får undervisning och stöd.

Det är tråkigt att det av den stora CSI-utredningen utmynnar i de få skrivningarna i detta dokument, där man geografiskt insett att det finns stadsdelar utan grupper och tror att ens uppdrag är att starta grupper i varje stadsdel. Uppdraget borde ha varit att se till att alla elever får den utbildning de har rätt till och då hade det behövts många fler högspecialiserade CSI-grupper. Det är i strategin oklart hur många grupper som ska startas och vilken inriktning de ska ha och detta är mycket olyckligt. Det riskerar att ytterligare fördröja utvecklingen av CSI-grupperna och elevernas möjlighet att få det stöd de behöver för att uppnå kunskapsresultaten.

Strategin, som nu inkluderar allt särskilt stöd i grundskolan är alldeles för outvecklad och behöver kompletteras på en rad punkter:

En analys av antalet elever som är i behov av CSI-grupper, vilken högspecialiserad inriktning dessa grupper behöver ha och var de ska ligga behöver inkluderas i strategin. Om målet är att alla elever som bedöms ha behov av en grupp ska få det måste utbildningsnämnden ha en bild av hur många elever det handlar om, hur bedömningen för antagning ska gå till och vilka grupper som behöver startas.

I analysen av vilka grupper som ska finnas måste det också finnas en analys av vilka årskurser grupperna ska inrikta sig emot. Det finns idag en brist på CSI-grupper i de yngre årskurserna och det är inte lämpligt att blanda elever i t.ex. 7-9 med elever i årskurs 1-3. Strategin behöver inkludera ett ställningstagande från utbildningsnämnden om att elever ska få plats i en grupp med elever i närliggande ålder och följaktligen hur många fler grupper som behöver startas för att uppnå detta.

Kompetensnav ska etableras enligt strategin, men kompetensnav har redan etablerats. Här saknas en beskrivning av de kompetensnav som finns, liksom en plan för vilka kompetensnav som ska startas och var de ska finnas. Om dessa ska växa fram organiskt är de inte en del av en strategi utan en

del av skolornas egen verksamhet. Om utbildningsnämnden ska ansvara för kunskapsnaven i enlighet med denna strategi bör utbildningsnämnden också inkludera vilken verksamhet som förväntas i strategin och vad dessa kompetensnav ska ansvara för.

I strategin saknas det tydlighet vad gäller vilka särskilda undervisningsgrupper som skolorna ska ansvara för, varför de ska startas och i vilken omfattning. Detsamma gäller samverkan med socialtjänsten, där målbilden är att det ska finnas i varje stadsdel men det utses inte vem det är som ansvarar för detta – de enskilda skolorna, grundskolecheferna eller central förvaltning och hur detta samarbete ska gå till. Är det särskilda undervisningsgrupper, CSI-grupper eller samverkan i ordinarie klass som avses?

Genomgripande är att ingen strategi för finansiering inkluderas i strategin, inte heller några principer för detta, detta behöver också kompletteras.

Slutligen behöver konsekvensanalysen av förslaget utvecklas i tjänsteskrivelsen vad gäller jämställdhet. Analysen i tjänsteskrivelsen ”Förslagen antas inte heller ge några specifika konsekvenser för jämställdheten mellan pojkar och flickor utan syftar till att alla elever ska få det stöd de har rätt till”, kan inte stämma. Det är stora skillnader i betygsresultat mellan pojkar och flickor och det är en större andel pojkar som tar del av exempelvis verksamhetsstödet. Rimligtvis påverkar det särskilda stödet jämställdheten mellan pojkar och flickor då den syftar till att uppnå bättre skolresultat för den i behov av särskilt stöd, vilket bör kunna höja åtminstone enskilda pojkars betygsresultat. Det finns också en aspekt av att flickors behov av särskilt stöd inte uppmärksammas i lika stor utsträckning då de ofta inte är utåtagerande, detta behöver också behandlas i en jämställdhetskonskvensanalys. En jämställdhetsanalys som inte genomförs gör ingen skillnad och det är bättre om den då inte inkluderas.

Otydligheten i strategin, där flera delar saknas, innebär att den inte pekar ut riktningen för särskilt stöd i Stockholms stads grundskolor. Det är avgörande för eleverna att grundskolechefer, rektorer, lärare och föräldrar vet vad de kan förvänta sig och i vilka fall de kan förvänta sig det. Målbilden är alltför otydlig och saknar ordentligt underlag för att leda till verklig förändring. Det dokument som lagts fram till utbildningsförvaltningen har så otydliga mål att den knappast går att utvärdera för att se om målbilden uppnåtts. Detta är olyckligt och strategin behöver genomarbetas ytterligare innan utbildningsnämnden kan anta den som strategidokument.

Ersättaryttrande

Christian Carlsson (KD) hänvisade till den gemensamma reservationen från Liberalerna, Moderaterna och Centerpartiet.